

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zavoljo velikonočnih prazni-
kov bo izšel prihodnji list „Slovenca“
še le v četrtek 20. t. m.

Bismark in njegovi zavezniki.

(Konec.)

Sedanjó špansko vlado je skrpal Bismark, zato pa tudi v tej deželi katoliški cerkvi nič prida ne kaže, in prej pozneje se bo vnel boj med cerkvijo in državo, ki se opira na cerkvi sovražna načela.

Zavezništva ruskega v kulturni borbi Bismark ne potrebuje, ker katoliško cerkev tam že sami tako stiskajo, da mora s tem zadovoljen biti njen najhujši sovražnik.

Le na Angleškem so bila vsa prizadevanja nemškega kanclerja dosedaj zastoj, dasi bi bil ravno angleško, kot drugo protestantsko državo, najraje na svojo stran dobil. Najprvo se je obrnil do vlade same, ki ga je pa z malimi besedami odpravila. Potem je skušal protestantske prebivalce nahujskati proti njihovim katoliškim sodržavljanom; pa v ta namen osnovani ljudski shodi so bili jako revni. Ker vse to nič ni zdalo skušal je nemški poročnik v Londonu pri neki pojedini Angleže podučiti o koristi in prijetnosti kulturne borbe; pa Angleži se niso dali podučiti in so se nad nemškim poročnikom le hudovali in ministerski predsednik angleški imenoval je njegovo ravnanje brez taktno. Ko je tudi ta poskušnja spodletela, hotel je Bismark Angleže dobiti na svojo stran po časnikarstvu. Z nemškimi denarji se je vstanovil list „Hour“, čigar naloga je bila priporočati politiko Bismarkovo, pa v Berlinu skovane članke za angleške izdelke proglašati. Pa slaboglasni list na Angleškem ni imel nič naročnikov in je moral kmalo spre-

meniti vnanje lice. Da bi Angleže vendar le pridobil, stopil je Bismark v zvezo z nekim škotskim mladičem, ki je izdelal in Bismarku poklonil neko brošuro o izvrstnosti nemške kulturne borbe. Bismark se je za to delo pisatelju iskreno zahvalil in je izrekel svojo nado, da bi delce golobradega mladenčca prebivalstvo velike Britanije spreobrnilo k tistej politiki, ki Nemško tako osrečuje. Toda ne sliši se, da bi bil ta spis omajal voljo Angležev, ki hočejo v domači deželi mir imeti. Neki prenapeti poslanci so sicer v parlamentu sprožili nekako klostersko postavo, ki je bila pa z veliko večino zavržena.

Če tedaj tudi smemo upati, da se Angleška kulturne borbe ne bo vdeležila, se nam je vendar bati, da se je bodo pa druge evropske države po vrsti vdeležile, in moramo biti pripravljeni na hude boje, ki utegnejo trpeti leta in leta. To pričakujejo tudi nasprotniki cerkveni, zato so pa s tako radostjo pozdravili najnovejšo dogodka na Italijanskem, Francoskem in Španjskem.

Če bi zgodovina ne pričala, da se ljudje nič ne učé iz zgodovine, moralo bi se nam čudno zdeti, da so vlade omenjenih dežel tako nespametne, da hočejo strahovati cerkev. V drugih makabejskih knjigah sv. pisma stare zaveze bere se neki dogodek, ki se je primeril poganskemu ministru sirskega kralja Seleuka. Ko je kralj slišal, da v tempelju jeruzalemskem se hrani mnogo dragocenih reči in zakladov, poslal je svojega ministra Heliodora tje, da se polasti omenjenih reči. Komaj se je to po Jeruzalemu zvedelo, nastala je velika žalost; žene in device so k Bogu prosile, da naj zaklade tempeljne varuje pred roparskimi rokami. Ko je pa Heliodor vendar le silil v tempelj, da bi se polastil denarja, prikaže se jezdec strašne postave v zlatem orožju in z

njim dva mladenčca zale moči in v prelepi bliščobi. Jezdec se je z močjo zagnal v Heliodora ter ga je vrgel pod konjska kopita, mladenčca pa sta ga obstopila od obeh strani in bičala. Heliodor je v nezavednosti padel na tla in morali so ga v nosilnem stolu proč nesti. Ko ga je kralj vprašal, kdo bi bil pripraven še enkrat v Jeruzalem poslan biti, mu je rekel: „Ako imaš kacega sovražnika, ali zalezovalca svojega kraljestva, pošlji ga tje, in raztepenega boš prejel, če še uide; zakaj na tem mestu je resnično neka božja moč. On namreč, ki je v nebesih, je varuh in pomočnik tega mesta, ter vdari in pogubi nje, kateri pridejo krivico delat.“

Ta dogodka bi morala biti tudi zdaj vsem vladam v svarilo, da ne bi s silo se vrivali tje, kjer je resnično neka božja moč, kjer Bog sam biva s svojim varstvom in vdari pa pogubi vse, ki pridejo krivico delat. Saj Bog v katoliški cerkvi ni manj pričujoč, kakor nekda v tempelju jeruzalemskem, in jo še veliko bolj brani in varuje nego tempelj judovski. Če pa ljudje te v sv. pismu zapisane dogodbe ne vedo, ali pa cerkve Jezusove, ki je hiša božja in tempelj sv. Duha, nočejo primerjati tempelju judovskemu, morala bi jih občna povestnica podučiti, da vsakterega bičajo, strahujejo in vničijo, ki se drzne bojevati, in da države propadajo, ki hočejo cerkev tlačiti. Kar so namreč zamogle molitve in prošnje žen judovskih, to gotovo še bolj premore zdatnejša in mogočnejša molitev kristijanska. Gospod, ki v cerkvi svoji biva, nikakor ne dopusti, da bi se stanovanje njegovo skrunilo.

Cf. „Germ.“

Deželni zbori.

Dvanajsta (večerna) seja 10. t. m. Dr. Poklukar poroča v imenu občinskega odseka o

Slomšek v značajnosti Slovencem vzor.

Anton Martin Slomšek (r. 1800, u. 1862) je bogoslovja učil se v Celovcu, kjer mu je v duhovnem pastirstvu bil učenik znani poznej v Ljubljano poklicani profesor Jožef Poklukar (r. 1791, u. 1866). Iz prijateljske roke sem dobil nedavno tri o raznih dobah do tega pisane Slomškovke liste, v katerih se kaj lepo razodeva njegova vedno enaka bogoljubna in domorodna značajnost.

Prvi list je pisan po nemški 10. dec. 1837, dokler je Slomšek bogoslovcem v zedinjenem Krškem in Lavantinskem semenišču v Celovcu bil še duhoven voditelj. Po slovenski pisariti je bil jel leta 1832, in neutrudoma je deloval potem na književnem polju celo do smrti. Knjižice svoje je rad pošiljal posebnim prijateljem v spominj. Kot duhoven voditelj je o šolskih praznicah mnogo popotoval sem ter tje, vzlasti

po slovenskih krajih, ter nabiral si stánu svojemu potrebnih in koristnih skušenj. Na to se obračajo v prvem listu besede, tukaj povedane po slovenski: Prečastiti Gospod Profesor in Prijatelj! ko bi ne bil Ti že večleten profesor cerkvene zgovornosti, in ko bi jaz ne vedel, da si v tej vedi tako spreten, moral bi Te po Tvojem poslednjem pismu soditi za človeka jezičnega (hominem verbosum); tako pa odpustim lahko in rad dobro vedoč, da Tvojega opravila je, pridigo sestaviti od bilke; torej se ni čuditi, da o taki dolžni stvarci imaš tolikanj hvale! Tudi jaz imam tisto človeško slabost (fragilitas humana), vse odkladati na jutri jutri (auf das liebe cras); in tako se Ti nisem še zahvalil za Tvojo prijaznost in nezasluzeno postrežnost, ktero si mi skazoval potujočemu skozi Ljubljano. Naj se to zgodi torej sedaj! Na svojem popotovanju o šolskih praznicah sem doživel razne osode (fata), s katerimi pa vedljivosti Tvoje nočem nadlegovati. V Zagrebu so ondodni domorodci in oskrbova-

telji „Danice“ pozdravljali me jako ljubo ter so moj dohod preslavljali celo javno v „Ilirskih Novinah“, quod mihi non omnino carum. Našel sem ondi društvo živih mladih možakov iz vseh slovinskih krajev in vseh znanj, možakov, kateri vsi gorijo za Slovinjo; česar pa želim temu nadopolnemu društvu, to je bolj postaren, med svetom skušen mož, kateri naj bi krotil, vodil in krivih potov varoval mladostni ogenj... V Celovec sem dospel 27. septembra zdrav... Pravijo, da moj „Življenja srečen pot“ na Kranjskem ni tako všeč, kakor „Keršansko devišstvo.“ Homines sumus! Veselo, zdravo novo leto, meni pa Tvojo staro prijaznost in ljubezen ohrani Bog itd. —

Drugi list je pisan po slovenski sv. Ivana dan 1845, kedar je Slomšek, vmes nadžupnik Vuzeniški, korar ter šolski nadzornik Šent-Andraški, postal bil opat Celjski, ki se po njegovih lastnih besedah in tedanjih oblikah bere tako-le:

„Prečestitlivi Gospod Jožef! Ljubeznivi

tem, kar je deželni odbor storil s postavo o združenji manjših občin v večje. Postava ta ni nujna, tudi je bil rezultat pozvedovanj negativen. Dr. Poklukar tedaj predlaga, naj deželni zbor poročilo odborovo na znanje vzame.

Poslanec Langer se poteza za postavo, češ, da je za našo deželo potrebna in koristna in da vstreza željam ljudstva. Zato stavi predlog: deželni zbor naj naroči deželnemu odboru vse vkreniti, kar je potrebno, da ta postava stopi v veljavo. — Deželni predsednik vitez Widmann priporoča postavo in sklene svoj govor z izrekom, da je najboljšo sredstvo poskusiti, je li postava dobra ali ne, to, da se izpeljuje in v veljavo spravi.

Dr. Bleiweis razklada razloge, zavoljo katerih ta postava ni vgodna za naše dežele. Glavni pomislek so stroški, kateri bi se občinam pomnožili, če bi se več manjih v večje stopilo. Tudi ni liberalno siliti občine h kaki reči, ktere ne marajo.

Vesteneck govori za njim, a govori tako, kakor slepec o barvah. Jedro njegovega besedovanja (če se pri njegovih „govorih“ sploh more govoriti o kakem jedru) je to, da postava je postava in se mora izpeljati. (Zavzetje.)

Poslanec Matej Lavrenčič se oglasi proti Langerjevemu predlogu in razklada, da zdaj, ko so občine manjše, je poslovanje njihovo ceneje. Županu ni treba niti tajnika, niti občinskega pota ali sluge, in če je pri vsem tem kaka težava, duhovni prav radi in mnogo pomagajo, služabnika posel pa kak cerkvenik ali kdo drug prav rad opravlja za majhno odškodnino. Vse drugače bi bilo, ko bi se več takih manjših občin spojilo v eno samo večjo. Potem bi bilo treba tajnika z dobro plačo, občinskega služabnika, posebnega prostora za občinski urad itd., in če bi župan klical odbornike, ki bi imeli morda po urah daleč do županije, bi se jim morali plačati stroški, če sami ne bi mogli jih zmoči. Iz teh vzrokov je tudi on zoper predlog poslanca Langerja. — V istem smislu govori tudi poslanec Pakiž, dr. Schrey pa mlati zopet le liberalno slamo in pokaže, da ima pogum o vsaki reči govoriti, če je tudi ne razume. Zato se ni čuditi, da je Langerjevih in Vesteneckovih misel.

Dr. Bleiweis poprime še enkrat besedo in pravi, da on ni nasprotnik večjih občin, ali vrediti se imajo pravično in po želji občanov. Dokler pa vlada sedanja sistema, to ne bo mogoče. Zato naj se čaka ž njo tako dolgo, da bo sistema predrušana. Potem se bo že

pokazalo, kako bi se dala postava na najugodnejši, za občine najboljši in najlažji način izpeljati. Če bi se pa sistema vendar ne hotela spremeniti, no! potem se bomo podali vladi in prepustili nji vso odgovornost.

Dežmana so posebno Lavrenčičeve besede: „da zdaj županom duhovni mnogo in prav radi pomagajo“ zbudle, zato šine kviško in pové s povzdignjenim glasom, da ravno to je, kar bi nova postava odpravila; zdaj plešejo župani tako, kakor se po farovžih gode. To pa v sedanji dobi liberalizma nikakor ne gre, zato se tudi on (Dežman) strinja z Langerjevim predlogom.

Za njim se oglasi poslanec Obreza in govori iz lastne skušnje. V Cirknici se je spojilo čvetero manjših občin v eno samo večjo. Nasledek tega je, da plačujejo združene občine zdaj po 12% občinske priklade.

Dalje se oglasi zoper postavo dr. Zarnik. Na Dunaju so — pravi — sklenili že marsikako postavo, zaradi ktere so se pozneje, ko so videli nasledke, za ušesi praskali in bi jim bilo mnogo ljubše, da bi je ne bili sklenili. Ali postava je postava in ne more komaj oklicana — že zopet preklicana biti. Tako n. pr. je s postavo o posilnem legaliziranji (Legalisirungszwang), zoper katero se čujejo glasovi enaki iz vseh krajev cesarstva. Postavi o združenji občin bi se utegnili enaka goditi, tedaj je najbolje, da se občinam prepusti samim, da se združijo, ktere hočejo, ktere ne, pa ne. Avtonomija občin je prazna beseda, s katero je država odvalila večidel vsa sitna posla na rame občin, dohodke pa sebi pridržala, tako, da opravljajo občine ta posel na svoje stroške. Veliki župan bi moral popolnoma izobražen biti in bi zavoljo obilnega posla po vsi pravici zahteval veliko plačo od občine. Vrh vsega tega bi tam, kjer bi se morale vsled te postave združiti kmetiške in mestne občine, ne bilo nobenim prav. Govornik navede par izglede iz novejšega časa.

Deželni predsednik vit. Widmann ugovarja iz vladnega stališča temu, kar so slovenski poslanci navedli zoper neprilичnost postave, za njim se vzdigne zopet Vesteneck, kod da bi s svojim obilnim govorjenjem hotel maščevati se nad večino zbora zato, ker ga ni volila v noben odsek. Kar je govoril, ni mikalo nikogar, kajti zbornica se je brž spraznila, ko je pričel, celo nemčurski poslanci so šli med tem v stranske prostore kadit.

Ko je končal, oglasi se zopet poslanec Langer in priporoča zboru svoj v imenu manj-

šine gospodarskega odseka stavljeni predlog. Dr. Poklukar kot poročevalec odseka zavrne še na kratko nasprotno ugovore in izreče svoje prepričanje, da bo zbornica pritrdila njegovemu predlogu.

Pri glasovanju pade Langerjev predlog, ker glasujejo za-nj le nemčurji. Poslanec Grasselli poroča v imenu odseka za pregledovanje letnega poročila deželnega odbora o davkih, deželno-kulturnih in zdravstvenih zadevah. O prvi točki, namreč o davkih, se glasi poročilo odsekovo:

„Že nekaj let sèm slavní deželni zbor opozoruje vsako c. kr. deželno vlado na to, da vladni organi pri odpisavanji zemljiškega davka po naslovu preobloženja ne ravna enako niti v posameznih okrajih, niti celó v posameznih občinah istega okraja. V nekterih okrajih, kterim se v obče davek odpisuje zaradi preobloženja, se nekatere občine popolnem prezirajo. V tej zadevi so bili v tem sl. zboru navedeni že večkrat od raznih strani primerljeji, kterih resničnosti nikdo oporekal ni. Vzroki temu različnemu, vsakako nepravilnemu postopanju niso jasni, in ne ostaje družega, nego misliti, da sta pri velevažnem poslu odpisavanja davkov odločilna in merodajna le nazor in dobra volja dotičnega glavarstva. Sl. deželni zbor je že večkrat povzdignil svoj glas za to, da naj se vendar odpravi krivica, ki se tu in tam v tem obziru godi davek plačujočemu ljudstvu in po vsi pravici vzbuja njegovo nevoljo, ktera pač ne more krepiti zaupanja v pravičnost gospóske. A vkljub dobro podkovanim prošnjam je še pri starem! Zato se je odboru zdelo potrebno, nasvetovati:

„Slavní deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru je nalog, obrniti se na sl. c. kr. deželno vlado s prošnjo, naj bi ona račila čuvati, da bodo vsi deželni okraji odpisavanja zemljiškega davka pod naslovom preobloženja po dejanskih razmerah enako deležni, v posameznih okrajih pa da bodo vladni organi razdelitev tega odpisavanja enakomerno izvrševali.“

Poslanec Robič opomni na silne stroške, kteri zadevajo tiste, ki zaostanejo z davkom. Plačati morajo vknjiženje, dalje, če pride kako posestvo zaradi majhnega zaostanka na prodajo, so stroški razglašnja prodaje, prodaje same itd. navadno tako veliki, da presegajo celó znesek, zaradi kterega se prodajajo. Zato stavi predlog, naj se v takih primerljajih vselej dobro preišče, kaj in kako, in ali bi se ne dal iz kakega vzroka zaostali davek odpisati, mesto

stari Prijatelj ino moj Učitelj! Živa ljubezen skrta ne ostane, ter je močnejši ko smert. Tako je Tvoja ljubezen premagala slaboto telesa, da si mi ljubeznivo pismice 19. grudna pisal, ino me prav prav z njim oveselil. Bog Ti daj dobro za vso Tvojo ljubezen. Tvoja pohvala moje hrane mi veliko veljá; véim, de si resničen ino pot pravice učiš; tudi per Tebi ni ogleda na veljavo ljudi. To de pa tudi prosim, pograjaj me, kakor že svoje dni; saj veš, da je pohvala rada nevarna. Obljubim, de Te bom vbogal — quia Vir desideriorum es Tu — ino storil, koljkor premogel.

Tvoja podbuda pisati Slovencem me močno oživlja; kar pa Tebe veseli, drugim merzí, ki mi hudo zamerijo, de se toliko za Slovenšino vpiram. Ravno te dni so mi viši škof ino kardinal Schwarzenberg pomenili, de se mi Slovenstvo očita. Pa mene to očitaje kar ne móti; mislim, de vsaki naj dela po svojih okoljstevah, ali že svetu dopade, alj pa ne; — qui autem judicat me, Dominus est. —

Slovenka me je rodila, Slovenka me je dojila; naj me Slovenšina tudi sina hvalezniga ima. Zemljo materno obdelovati želim, dokler nekda v materni zemlji počivam, ako bo volja božja tako.

De pa moje pisanje niso gole besede, Tebi oznamim, de sim ravno te dni dal: — Sveto Opravilo za Šolarje naše škofije v natis. — Rad bi viši ogleda šol gospodam šolskim pokazal, kako bi naj drago mladino učili Bogu lepo služiti. — Tudi pošlem ravno danes v Gradec: — Drobince za novo leto 1846, ki imajo nekoliko pridig po novi šegi, nekoliko pripoved žalostnih ino veselih iz ker. pastirstva itd. Upam, de bojo te knige tudi Tebi saj kaj maliga dopadle, ako ravno z vsem vsim vstregel ne bom. Želim tudi prihodne leta Drobince na svetlo dajati, ako me bodo v tim sklepi podpirali. Za to podporo se posebno Tebi, Učitelj pastirne priporočim; ako mi sam pomagati nočeš, alj ne moreš, podbudi svoje slavne učence. Poverni, kar si dolžan; ino ne bodi hud, de te po pravici poterjam.

Veseliš se, de v Cele pojdem; jaz se pa Cela bojim. Ni lehka na svečniku stati — pa nobene sence dajati. Ker je pa viši Pastirju tako dopadlo, rad vbogam; saj veš, de rad vbogam, ino Bog mi bo pomagal; — pomagaj pa tudi Ti z molitvami Tvojimu hvalodolžnemu učencu Slomšek Antonu.“ —

Tretji list pa je pisan v Marburzi 16. jan. 1861 in se glasi: „Prečastiti Gospod! Dragi stari Prijatelj! Nisim še bral, de bi bil umerl; za to Te lepo pozdravim, srečno novo leto vošim, in se Tvoji stari ljubezni priporočim. Pošlem Ti novi Lavantinski Imenik, de ga pregledaš; ali boš najdel kakih svojih nekdanjih pridnih učencov, in jih Bogu priporočiš, se sebeno pa mene, ki na čeli drugim stojim. Ne vem, če se bova na tem sveti kdaj videla; ako ne tukaj, Bog daj, de bi pa tam v nebesih, Bog Te ohrani Tvojemu Slomšek Antonu.“ —

„Mož ni, mož nam manjka, značaje v pogrešamo“ — čuje se v sedanji razburkani dobi tolikrat. „To je bil mož“ — glasilo, pisalo in

da se posestvo prodá. — Skoro isto povdarja poslanec Pakiž, ki posebno še toži, s kako silo se davek iztirjuje.

Nato se sprejme predlog odseka z Robičevim pristavkom vred.

Druga resolucija odseka se glasi:

„Nekteri c. kr. davkarski uradi jako brezobzirno iztirjujejo davke, posebno se ne brigajo zato, če kmetiskim posestnikom dostikrat pri najboljši volji začasno ni moči davke poplačevati. Samo ob sebi se ume, da kmetu ni vsak letni čas enako ugoden za plačila; sleherni vé, da je pomladi in poleti na kmetih želó trda za denar. A treba še drugo stran tu v poštev vzeti. Po zdanji splošnji gospodarski krizi trpi — in ne najmanj — tudi kmetovalec. Poslednji letini res niste bili slabi v obče, a zaradi silnega pomanjkanja novcev kmetovalcu brez velike škode ni zmiraj mogoče pridelkov hitro v denar spraviti. Vrh tega pa še v mnogih krajih elementarne nezgode pritisnejo, kakor letošnja zimo neizmerno obilni sneg in pozneje povodnji, ter ovirajo še bolj že tako potrtemu prometu. S časom bi kmet se ve da svoje pridelke prodal in davke lahko plačal — a nekatere davkarje nikdar na noben način nočejo čakati, nego čvrsto rubijo in prodajajo, ne mené se za to, da posestniku nepotrebne stroške in poleg teh še veliko škodo prizadevajo, marsikoga celó uničijo. Nekoliko potrpljenja in previdnosti v teh stvareh odvrnilo bi mnogo nesreč od kmetskega našega ljudstva; tega preverjen predlaga odbor:

„Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru je nalog, prositi sl. c. kr. dež. vlado, naj ona blagovoli ukazati, da bi c. kr. davkarje pri iztirjevanji davkov kolikor moči ozir jemale na to, kdaj ljudje ložej plačujejo.“

Sprejmejo se še sledeče resolucije:

a) „Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru je gledé sprožene uravnave reke Krke nalog, naročiti deželnemu inženirju, naj o ugodnem času preišče, ali sploh kaže lotiti se one uravnave in v kakošni obsegi.“

b) „Slavni deželni zbor naj sklene: dr. Vicentinijeva knjižica s pridejanima jej obrisoma se, kedar bo ministerstvo svojo misel o tem izreklo, v slovenskem in nemškem prevodu natisne, ter občinam, večjim posestnikom in kmetijske družbe podružnicam po tistih krajih, katerih se tiče načrt, razpošlje s pozivom, naj svojo misel o tem načrtu izrekó.“

c) „Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru je nalog, potezati se za to, da bode vsaj pet c. kr. gozdnih varuhov na Kranjskem nastavljenih, vsaj enemu pa posebej varstvo dolenskih gozdov izročeno.“

K drugi resoluciji nasvetuje dr. Bleiweis pristavek, da se ta knjiga izdá še le, „kedar bo ministerstvo svojo misel o tem izreklo“, kajti če ono to reč pod klop vrže, pač te knjige, ki nasvetuje, kako naj se ložka dolina, Cirkniško jezero itd. posuši, treba ne bo; ta dostavek je bil tudi v resolucijo sprejet.

Za tem poroča posl. vit. Gariboldi o cestah, ktere naj se letos napravijo ali prelože, med temi ona pri Litiji čez Wagensperg in pa cesta čez Turjak. Poročilo deželnega odbora se na znanje vzame in resolucije se sprejmó, potem se še nerešene točke dnevnega reda prelože na drugi dan in seja se konča proti osmim zvečer.

Iz enajste seje nam je še nekaj poročati, kar se je zadnjič po naključbi zgubilo. Pri obravnavi proračuna za šole je namreč baron Apfaltrern s predlogom: „naj zbornica svojo nezadovoljnost izreče udoma (dr. Bleiweisu in dr. Zarniku) deželnega odbora, ki sta zastopnika tega odbora v deželnem šolskem svetu, pa ne hodita k sejam“ — izrečno poklical na boj dr. Zarnika in dr. Bleiweisa. Prvi je rekel, da zato ne zahaja k sejam, ker sploh šolski svét ni postaven, tedaj ga on ne pripozná, vrh tega pa bi nič ne pomagalo, če bi tudi zahajala, kajti ministerstvo se tako ne ravna po nasvetih šolskega sveta, dokaz temu je to, da je bilo mnogo učiteljev in profesorjev na Kranjskem umeščenih zoper predloge njegove. — Drugi pa se sklicuje na prejšnje čase, ko sta bila on in dr. Costa zastopnika deželnega odbora in prav delavna uda šolskega sveta. Kar je pa jelo ministerstvo prezirati njegove nasvete in je celó Vrečko hodil majorizirat narodne ude, se ne vdeležuje on več sej, ker ne more pripoznati tega deželnega šolskega sveta za postavnega.

Jako razburjeno so na to odgovarjali bar. Apfaltrern, Dežman in vit. Widmann, dokaz, da sta govornika dregnila v sršenov meh. Debata je bila tedaj, ker sta dr. Zarnik in dr. Bleiweis krepko zavračala nasprotnikov ugovore, jako živahna, a konec ta, da je Apfaltrernov nasvet bil podrt z veliko večino.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. aprila.

Avstrijske dežele.

Ministerske obravnave se bodo po praznikih zopet nadaljevale. Kako se bodo končale, tega danes nihče ne more povedati, menda ministri sami ne. Tik pred sklepom obravnav sta bila prišla še ogerska ministra Trefort in Perczel na Dunaj. Pravijo, da ju je poklical ministerski predsednik Tisza, da so se posvetovali, kako ima ogersko ministerstvo dalje ravnati. Ministri so prepričani, da bodo zmagali njihovi predlogi in da bo moralo ministerstvo Auerspergovo odstopiti.

Beust je imenovan za avstrijskega poročnika v Parizu, tako piše „Echo unio.“

Novi Dunajski nadškof dr. Kučker se preseli koj po velikonočnih praznikih v svoje nadškofovsko poslopje in bode neki 30. aprila t. j. drugo nedeljo po velikonoči vstanovljen po navadnih cerkvenih obredih. Za stolnega prošta ima priti dosedanji pridvorni župnik dr. Švec, učen bogoslov in res katolišk duhoven, za vélikega namestnika in pomožnega škofa dosedanji stolni dekan Angerer, tudi prav dobrega katoliškega duha in prijaznega obnašanja, za pridvornega župnika pa cesaričin spovednik kanonik Mayer.

Za Solnograškega nadškofa je neki odmenjen Krški knezoškof Wiery.

Mladočeski deželni poslanci so neki sklenili cesarju poslati adresu ter ga prositi, da bi vladi zapovedal v prihodnji sesiji predložiti nov volilni red sestavljen po nasvetu manjšine.

Dalmatinski deželni odbor še zdaj ne zboruje, ker vlada noče odstraniti deželnega glavarja Ljubiša. Mnogo občin se je zaradi tega telegrafično naravnost do cesarja s prošnjo, da naj to nezaslišano anarhijo odpravi.

Vnanje države.

Na jugoslovanskem bojišču so se zopet pričeli boji. Število vstajnikov v Bosni je sedaj skoro še večje kakor v Hercegovini. Nikšičev Turki niso mogli preskrbeti z živežem, ker nobenega Dalmatinca niso mogli pripraviti, da bi bil moko iz Risana dalje spravil. — Jako je vse iznenadilo, da je knez Gorčakov posebnega pooblaščenca g. Veselickia poslal v Sutorino. Ta je sicer vstajnikom tudi svetoval, da naj sprejmo nasvete Andrassyeve, pa sodijo, da je to le na videz storil, na skrivnem pa da je imel vstajnikom vse kaj drugega povedati. V nasprotji z Avstrijo, ki silno trdo ravna z vstajniki, jim je pa pooblaščenec Gorčakov pred odhodom podaril veliko denarjev. Da je moral imeti poseben vstajnikom prijazen posel, priča tudi to, ker so ga vstajniki izvolili za svojega zastopnika in mu izročili svoje predloge, da jih predloži vladi dunajski, petrogradski in turški. Vse kaže, da Rusija hoče vpliv avstrijski na Jugu čedalje bolj zatreti, da bo naposled sama tam gospodovala. Zato bi morali naši politikarji tolikanj bolj previdni biti.

V Belgradu je 9. t. m. razburjena množica vrnivša se iz gledišča avstrijskemu generalnemu konzulu, knezu Wredetu, naredila mačjo godbo. „Povsod se množi mrzenje južnih Slovanov proti Avstriji, piše „Politik“, in ne samo unkraj, ampak tudi takraj meje, kakor kaže zlasti čedalje večja nevolja v Dalmaciji, ki se obrača že proti nekdanji tako poljudnemu c. namestniku, baronu Rodiču. Simpatije južnih Slovanov so za Avstrijo zgubljene; to na Dunaju lahko sprevidijo. Pa politikarji, ki sedaj zvonec nosijo, se morda imajo za previsoke in si mislijo: „naj nas sovražijo, da se nas le bojé“ (oderint, dum timeant). Morda mislijo, da simpatij južnih Slovanov ne potrebujejo, in da jim zadostuje, če jih le v strahu imajo. O tem se nočemo prepirati — pa južni Slovani se tudi ne dajo strahovati. To kažejo vstajniki, ki vkljub vsemu strašenju vlade avstrijske orožja nočejo dati iz rok in to so pokazali 9. t. m. prebivalci beligradski, ki so na žuganja avstrijska odgovorili — z mačjo godbo, ki so jo zagodli njenemu zastopniku. Ta nikavna ovacija ne velja knezu Wredetu, ampak avstrijski politiki, ki se zamore iz nje mnogo učiti. Iz beligradske mačje godbe na Dunaju lahko razsodijo, kam so „v moralčnih pridobitvah“ prišli, in kako v mali Srbiji spoštujejo sosedno veliko državo! Razkačenost proti Avstriji raste med južnimi Slovani čedalje bolj in se utegne še nevarnejše pokazati, kakor se je zgodilo v Belgradu. Če so kdaj na Dunaju mislili na pridobitev južnoslovanske zemlje, naj si te misli po zadnjih skušnjah le iz glave zbijejo.“

Francoska skupščina je posvetovanje o predlogu stranke radikalne, da naj se okliče splošno pomilostenje, preložila na 10. dan maja. S središčem so glasovali tudi nekateri udje leve stranke.

Španska vlada je poslance biskajskih pokrajin povabila, da se 1. maja zberó v

Istinič.

Madridu in z vlado dogovoré o starodavnih pravicah dežel svojih. Vlada tedaj vidi, da se te pravice s silo ne dajo odpraviti.

Na Grškem se je te dni končala sodnijska obravnava proti bivšima ministroma Nikolopulosu in Valassopulosu, ki sta se bila dala od razkolniških škofov pri oddajanju škofij podkupiti. Prvi je obsojen na 10 mesecev ječe, drugi pa na 12 mesecev ječe in 52.000 drahem denarne globe na korist revnemu zakladu. Tudi zgubi za 3 leta poštenje svoje. Škofje razkolniški pa za revni zaklad plačajo dvakrat toliko, kolikor so bili dali ministrom, namreč 52.000, 34.000 in 5.000 drahem. Sodnijski stroški znašajo 50.000 drahem, ki jih morajo vsi zatoženci skupaj plačati.

V Mehiki razsaja zopet notranja vojska. „Republikanci, piše „Reform“, naj bi zatrli to republiko, ki nečast dela republikanskim načelam.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. aprila.

(Popravek k „popravku“.) V zadnjem listu „Slovenca“ je bila novica, da je v kazini pod naslovom „Auerspergerfeier“ napravljeno politično demonstracijo poveljal celó deželni predsednik vit. Widmann „z govorom na čast možu, ki je odločen nasprotnik naroda našega.“ To novico „popravlja“ včerajšnja „Laib. Ztg.“, rekoč, da ni resnična, kajti vit. Widmann svoje napitnice ni napravil na čast Auerspergu, ampak napil je deželi naši in njenim pridnim prebivalcem. — Naj se za to napitnico zahvali gospodu deželnemu predsedniku dežela in pridni njeni prebivalci, nam pa svoje notice ni treba popravljati, ker smo hoteli le to povedati, da je vitez Widmann poveljal politično demonstracijo z govorom na čast možu, ki je odločen nasprotnik naroda našega. In to je res, kajti vsi od prvega do zadnjega, kar jih je bilo nazočih, so slavili onega moža, ker je bil banket le njemu na čast napravljen, nikakor pa ne „na čast dežele naše in njenih pridnih prebivalcev.“ Kaj se je tu govorilo, to čisto nič ne izdaja, kajti veselica je bila na čast Auerspergu, tedaj tudi vse, kar se je govorilo pri nji. Tudi nismo mi povedali, kaj je govoril vit. Widmann, ampak da je sploh govoril — in to enako drugim o priliki, ko se je Auerspergu na čast napravila politična demonstracija. Zadosti je, da se je te strankarske demonstracije vdeležil, če bi tudi sploh nič govoril ne bil.

(Svobodnjaki-birokrati.) Mej onimi, ki so preslavliali Auersperga in grmeli na biriče (die Schergen) na „tiranijo“, na „Kitt gemischt aus Blut und Thränen“, zabavljali so nekdanjo avstrijsko „schlechtberathene Gewalt“ itd. — je tudi g. Possaner, kateri je celo pesen z onimi zabavljicami izdal. — Komentar naj sledi: „Die Bezirkshauptmannschaften haben mit aller Beschleunigung und mit dem grössten Nachdrucke dahin zu wirken, dass die mit Schluss des IV. Quartals 1875 verbliebenen massenhaften Rückstände ehestens eingebracht werden. Den k. k. Steuerämtern wird zur strengsten Pflicht gemacht, die Executions- und rück-sichtlich Betreibungsausweise den k. k. Bezirkshauptmannschaften rechtzeitig vorzulegen, damit von diesen die politische Execution noch vor dem Schlusse des I. Quartals 1876 durchgeführt werde. K. k. Finanz-Direktion Laibach am 29. Jänner 1876. v. Possanner m. p.“ — Ali je potem čuda, če ubogi, za svoj kruh tresoči se davkarji neusmiljeno davek terjajo, rubijo itd., ako najnovejši zagovornik svobode,

načelnik Possaner, take ukaze daje? Sicer je pa gosp. Widmann v deželnem zboru rekel, da o strogosti pri izterjevanji nič ne ve.

„Sl. Narod.“

(„Turški list“) je prinesel neki ričet, skuhan iz govorov nemškutarjev v deželnem zboru, v katerem tvezi reči, ki so bile že v zboru temeljito ovržene po naših poslancih. Zato se nam kak odgovor na to godljo zdi odveč, kajti s tem „turškim listom“ se mi ne bomo prepirali o tem, kdo deželi in narodu našemu bolj služi, bolj za-nj skrbi: nemčurji ali Slovenci. Saj je ta reč že dovolj dognana in naj-očitnejši dokaz je ta, da so narodnjaki v zboru v večini, kar bi ne bilo, ko bi slabo zastopali koristi dežele in ljudstva; če jih pa vi nemčurji bolje zastopate, no! kako pa to, da ljudstvo za vas ne mara? Zakaj vas volijo le nemčurjski velikoposestniki in nekteri slepi meščani, pa po vladnih organih komandirani ljudje?

Razne reči.

— Duhovske spremembe v lavant. škofiji. Umrl je 4. t. m. č. g. Jurij Marinka, župnik v Dobbi, v 55. letu svoje starosti. Za namestnika je postavljen č. g. Jože Muha, in fara Dobbe je razpisana do 18. maja.

— Umrl je v Mekinjah ondodni administrator č. g. Janez Judnič in bil pokopan v sredo 12. t. m. R. I. P.

— Devet in dvajseti véliki teden je letos za sv. očeta, kar so zasedli stol sv. Petra. Obhajajo pa na tihem ss. opravila odrešenja v svoji kapeli, kakor druga leta, odkar so sovražniki vlomili v njih mesto, tako tudi letos. Nezmerno je bilo število ljudstva iz vsih dežel, ki so hodili véliki teden v Rim; zdaj je Rim pustoten in zapuščen, Rim žaluje, ker je njegov papež — kralj — s Kristusom v ječi.

— G. Fr. Zorko, sodnijski adjunkt v Celji, pride za okrajnega sodnika v Slov. Bistrico.

— Če bo vreme ugodno, se na velikonočni pondeljek zjutraj ob 6. uri 45 minut odpelje posebni vlak iz Ljubljane do Lesca, kateri še tisti dan na večer ob 8. uri in 50 minut zopet v Ljubljano dospe. Vožnina je znižana, in sicer: za gori in nazaj v II. razredu 2 gld., v III. razredu pak 1 gld. 50 kr. Kdor namerava Gorenjsko, posebno Bled obiskati, dana mu je lepa prilika.

— Vipavska čitalnica bo napravila 17. aprila veselico v prostorih g. L. Trosta v Tabru. Program: 1. Petje. 2. „Ona me ljubi“, vesela igra v dveh dejanjih. 3. Ples. Vstopnina k predstavi kakor navadno, k plesu 30 kr. — Začetek o 1/8. uri. K obilni vdeležbi uljudno vabi čitalnični odbor.

— Vranska narodna čitalnica bo napravila 17. aprila zvečer veselico, združeno s tombolo.

— O mrliškem sožiganji. Nedavno je umrl na Dunaju c. kr. bilježnik ali notar dr. M., kateri je v oporoki svoji določil, naj ga po smrti sežgó. Dunajski magistrat je pa to prepovedal in dotičnim prositeljem ni naznanil kar nobenih razlogov te svoje prepovedi.

Umrli so:

Od 12. do 14. aprila. Gabrijel Topolovec, krčmarja otrok, 1 m., za shujšanjem. Anton Jakopič, delavca otrok, 2 1/3 l., za oteklino v vratu. Jože Žerovnik, klobučar, 50 l., za jetnim rakom.

Telegrafične denarne cene 13. aprila.

Papirna renta 65.50 — Srebrna renta 69. — — 1860letno državno posojilo 108.75 — Bankine akcije 862 — Kreditn. akcije 138. — — London 116.95 — Srebro 103.70 — Ces. kr. cekini 5.69 — 20Napoleon 9.54 1/2.

Prav ugodno se kupi

posestvo.

Vsled prošnje lastnika se prodajajo sledeča z nobenim dolgom obložena posestva na podlagi dražbinih pravil pod najugodnejšimi pogoji gledé plače: (22—1)

a) V zemljiški knjigi mesta Višnjagora pod zv. št. II. str. 180 nahajajoča se, v mestu Višnji gori stoječa hiša št. 4, zidana, eno nadstropje visoka, za vsako kupčijo posebno pripravna, v kateri je bila več let štacuna mešanega blaga z najboljšim vspehom, z vrtom vred; klicala se bo s ceno 350 gld.;

b) v isti zemljiški knjigi str. 189 nahajajoče se iz dveh njiv, travnika in pašnikov, vsega skup čez 2 orala, obstoječe, tik mesta Višnjagora ležeče posestvo „Kržišče“ imenovano, ki se bo izklicalo s ceno 350 gold. pri c. k. okrajni sodnji v Zatični v uradni pisarni

dne 20. aprila 1876

ob devetih dopoldne in to edino ta pot, ter prodalo se le za ali čez izklicano ceno.

Pismeno naznanilo

o zdravilni lastnosti in moči

pravega

Wilhelmovega

antiartritičnega antirevmatičnega

čaja za čiščenje krvi.

Blagorodni gospod Wilhelm!

Pravi Wilhelmovi, gori imenovani čaj, kterege se je v malo mesecih, ko se je za nj zvedelo, vse poprijelo, in je bil celó od zdravnikov priporočen, ker je bilo znano, da iz Wilhelmovega kemičnega laboratorija ni še nikdar nič slabega prišlo, napotil je tudi mene, neprestano z njem poskušati; nasledki so bili taki, da sem se pogosto čudil. Dolžnost mi je tedaj v korist bolnega občinstva storjene skušnje o moči imenovanega čaja vestno in v posnemanje zapisati tem več, ker se je ta kri čistilni čaj, kakor vnanji listi poročajo, pri najvišji gospodi ptujih dežel z najboljšim vspehom rabil. Bolnemu človeštvu naj bi se s tem mnogoizkušen zdravilen studenec odprl.

Izvrstno se je obnesel Wilhelmov kri čistilni čaj pri revmatičnem vnetju, posebno če isto pri spremenu vremena ali po zimni hujše nastopi. S porabo nekajkrih zavitkov dosegel sem povsod znatno olajšanje. Izvrstno se bori ta čaj s putko, boleznijo, ki ima globoko svoj sedež, ter konečno premaga. Začetni uspeh tega čaja poznati je po zbadanju po bolnem kraju. Ravno tako dobro obnese se ta čaj pri trebušnih boleznih ljudi, kateri mnogo sedé, in jim zasedeno ogljenčvo kri očisti. Priporočati je tudi njega moč pri dolgih počasnih boleznih jeter, pri raztezanji in otekanji. Izvrsten je ta kri čistilni čaj za pripravo rabe mineralne vode proti ravno imenovanim boleznim. Konečno je prijetno nadomestilo toplje vsem tistim, ki so po svojem poklicu ali premoženju zadržani, iste obiskovati. Vse to v čast lekarju gospodu Francu Wilhelmu v Neunkirchenu

Dr. Julij Janell,
prakt. zdravnik.

Primerjal in z izvirnim nekolikoim pismom v natančnem soglasju našel.

Jamnitz, tri in dvajsetega junija leta tisuč osemsto sedemdeset in četrtega.

(L. S.)
(82—4)

Dr. Friderik Heldler,
c. k. bilježnik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih po časnih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Frano Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribue; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.